

GSJ JOURNALS SERIE A: ADVANCEMENTS IN TOURISM, RECREATION AND SPORTS SCIENCES

Volume: 3, Issue: 1, p. 1-16, 2020

YEREL HALKIN TURİZM POTANSİYELİ ALGISI VE TURİZM GELİŞİMİNİ DESTEKLEME DÜZEYİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÇORUM İLİ ÖRNEĞİ

RESIDENTS' PERCEPTIONS OF TOURISM POTENTIAL AND ITS EFFECT ON SUPPORTING TOURISM DEVELOPMENT: THE CASE OF ÇORUM PROVINCE

Onur Çakır¹

Betül Kodaş²

(Received 24.07.2020 Published 17.08.2020)

Özet

Bu çalışma yerel halkın ikamet ettiği bölgenin turizm potansiyelini nasıl algıladıklarını ölçmek ve bu algıların yerel halkın bölgede turizm gelişimini destekleme düzeyleri üzerindeki etkilerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda henüz turizm alanında yeni gelişmekte olan Çorum ilinde ikamet eden yerel halktan anket yardımıyla veriler toplanmıştır. Kolayda örnekleme yöntemiyle 250 kişiden elde edilen veriler üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiş ve araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik ve geçerliliği sağlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda araştırmada kullanılan yerel halkın turizm potansiyeli algısı ölçeğinin 'turizm çekicilikleri', 'alışveriş ve eğlence', 'turistik ürün ve hizmetlerin durumu', 'fiyat-performans' ve 'ilin genel imajı' olarak adlandırılan beş boyutta toplandığı görülmüştür. Yerel halkın turizmi destekleme düzeyi ölçeğinin ise tek boyuttan oluştuğu, güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan regresyon analizinde Çorum ilin genel imajı boyutu dışında yerel halkın turizm potansiyel algısı ölçeğinin diğer tüm boyutlarının turizmin gelişimini destekleme düzeyi üzerinde anlamlı etkileri olduğu saptanmıştır. Araştırma sonunda destinasyon yönetim örgütlerine ve paydaşlarına destinasyon planlama konusunda uygulamaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turizm Potansiyeli, Yerel Halkın Algıları, Turizm Gelişimini Destekleme Düzeyi, Çorum.

¹ PhD, Kırklareli University, Faculty of Tourism, ocakir@klu.edu.tr

² PhD, Mardin Artuklu University, Faculty of Tourism, betulkodas@artuklu.edu.tr

Abstract

This study aims to measure how the residents perceive the tourism potential of the region that they reside in and to determine the effects of those perceptions on the levels of residents' support of tourism development in the region. In this context, data has been collected via survey method from the local people residing in the newly developing tourism destination, Çorum province. Validity and reliability analyzes were performed on the data obtained from 250 people via convenience sampling method, and scales used in the study were found to be valid and reliable. It was observed that the scale of tourism potential perception of the local residents used in the research had five dimensions, namely 'tourism attractions', 'shopping and entertainment', 'touristic products and services', 'price-performance' and 'general image of the province'. Residents support for tourism development scale were found to be consisting of one dimension, and it is a reliable and valid scale. The result of the regression analysis revealed that all dimensions of the residents' tourism potential perception scale had significant effects on the level of supporting the development of tourism except for the general image of the province. In conclusion some recommendations were presented for destination management organizations and stakeholders on destination planning.

Keywords: Tourism Potential, Residents' Perception, Support for Tourism Development, Çorum.

1. GİRİŞ

Bir bölgede turizm gelişimi faydası ve zararıyla en çok yerel halkın yaşamını etkilemektedir (Lee, 2013). Hangi destinasyonda olursa olsun yerel halkın turizmde desteği sürdürülebilir bir destinasyon gelişimi ve işletmelerin hayatta kalabilmeleri için bir ön koşul olarak ele alınmaktadır (Gursoy, Chi ve Dyer, 2010). Alanyazında turistlerin belirli destinasyonlara yönelik sahip oldukları algılar ve destinasyon imajına ilişkin ölçümler sıklıkla yapılıyor olsa da yerel halkın yaşadığı destinasyonun turizm potansiyeline ilişkin algılarının ve bir turizm destinasyonu olarak yaşadıkları yere ilişkin zihinlerinde oluşan imajın ölçüldüğü çalışmaların sayısı oldukça azdır (Ramkissoon ve Nunkoo, 2011). Eğer bir destinasyonda turizm gelişiminin turistler yerine yerel halka fayda sağlaması hedefleniyorsa, yerel halkında da algılarının ölçülmesi ve zaman bağlı olarak destinasyon özelliklerinin nasıl geliştiğinin ve bu değişimlerin yerel halk tarafından nasıl algılandığının da düzenli olarak ölçülmesi gerekir (Stylidis vd., 2014). Bir destinasyona ilişkin o bölgede yaşayan yerel halkın potansiyelinin arttığını veya hâlihazırda yüksek bir turizm potansiyeline sahip olduğunu algılamaları, bölgenin kaynaklarının turizm bağlamında değerlendirilmesini ve bölgede turizmin gelişimini desteklemelerinde önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir kavram olarak turizm potansiyeli bir destinasyonun turistik açıdan cazip görülmesi, turist çekmesi, ulaşılabilirlik, turizm kaynaklarının kalitesi, bu kaynakların paydaşlarda yarattığı algıya ilişkin değerlendirmelerin bütünü olarak tanımlanabilir

(Anderson, 2007). Bir bölgenin turizm potansiyelinin değerlendirmesinde farklı modeller kullanılmaktadır. Bu çalışmada paydaş değerlendirmesi yaklaşımı temel alınmıştır (Wan, 2013). Bu yaklaşıma göre bölgenin turizm paydaşları arasında en önemlisi arazileri ve kaynakları kullanılan yerel halktır (Chhabra, 2015). Ancak yerel halkın bölgenin turizm potansiyeline ilişkin algıları alanyazında nadiren değerlendirilen bir olgudur (Yan, Gao ve Zhang, 2017).

Turizm sektörünün ekonomik etkilerinin yüksek olması nedeniyle turizmin geliştirilmesine yönelik turizm plan ve politikaların belirlenmesi ve uygulanması konusunda destinasyon yönetim paydaşlarına önemli görevler düşmektedir. Turizm endüstrisinin bölge ekonomisinin büyümesi için hayati önem taşımasının yanı sıra ulaşım, ağırlama, eğlence hizmetleri gibi turizmle ilişkili diğer faaliyetlerin de gelişmesine ön ayak olmaktadır (Telfer, 2002). Ancak bu gelişmelere paralel olarak destinasyonlarda sürdürülebilir bir turizm hareketliliğinin sağlanması için destinasyona ait turizm bileşenlerinin iyi analiz edilmesi gerekmektedir (Yan, Gao ve Zhang, 2017). Bu anlamda destinasyon geliştirme aşamalarından biri olan planlama öncesi aşamasında önemli destinasyon paydaşlarından biri olan yerel halkın turizm algısının belirlenmesi, destinasyona ait turizm potansiyelinin yerel halkın gözüyle neler olduğunun saptanması turizm plan ve politikalarının doğru saptanması konusunda destinasyonlar için önemli yararlar sağlayacaktır (Duran ve Özkul, 2012). Diğer bir ifade ile bir destinasyonda turizminin gelişmesinde yerel halkın o bölgenin turizm potansiyeli algısının belirlenmesi, turizmin geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü turizm destinasyonun geliştirilmesinin ilk adımı destinasyonun turizm planlamasının yapılması ve planlama sürecinin de ilk aşamasını destinasyona ait turizm potansiyelinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır (du Cros, 2001; Murphy ve Murphy, 2004; Rivero, Martin ve Gallego, 2016). Bu açıdan değerlendirildiğinde yerel halkın bir destinasyona yönelik turizm kaynaklarının varlığına yönelik farkındalığı ve bilinci turizmin bölgesel gelişim için önemli bir ekonomik ve sosyal unsur olabileceği, dolayısıyla da turizme olan desteklerinin olabileceğine işaret etmektedir.

Turizm potansiyeli, belirli bir bölgede turist aktivitelerinin örgütlenmesi için gerekli olan doğal, kültürel, tarihi ve sosyo-ekonomik geçmişin toplamı olarak ifade edilmektedir (Shohan, Toleuuly ve Assadova, 2012). Diğer bir tanımda ise turizm potansiyeli, bir turistik çekiciliğe dönüştürülebilir ve geliştirilebilir ve bir destinasyon ya da bir topluluğa ait turistik olabilecek kaynakların oluşturulduğu bir havuz olarak açıklanmaktadır (Bassegy, 2015, s. 574). Bu kaynakların turistik çekiciliğe dönüştürülmeden önce belirlenmesi, geliştirilmek istenen turizmin başlangıç seviyesi için önemli görülmekte aynı zamanda destinasyon yönetimine planlama, tanıtım, pazarlama, bütçeleme, yatırım ve yönetim konularında önemli bilgiler sunmaktadır (Sheng ve Lo, 2010; Yan, Gao ve Zhang, 2017).

Turizm destinasyonlarında turizm geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması konusunda yerel halkın turizme karşı algı ve tutumlarının öneminin fark edilmesinden sonra konuyla ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalardan bazıları yerel halkın turizmin etkilerine yönelik algılamalar ve turizmin gelişimine yönelik destekleri

üzerinde gerçekleşirken (Tosun, 2002; Akova, 2006; Styliadis vd. 2014; Sinclair-Maragh, Gürsoy ve Vieregge 2015; Çiçek ve Sarı, 2018; Gündüz, 2018; Hussain vd. 2019; Gannon, Rasoolimanesh ve Taheri, 2020) bir kısım araştırmaların yerel halkın turizme ve etkilerine yönelik tutumlarının (Jurowski ve Gürsoy, 2004; Gursoy, Jurowski ve Uysal, 2002; Vargas-Sanches vd, 2011; Ekici ve Çizel, 2014; Gürsoy vd. 2019; Shariff ve Tahir, 2020) belirlenmesine yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalara ek olarak bazı araştırmalarda (Doğan ve Üngören, 2012; Oban ve Gündüzoğlu, 2017; Araboğa, 2018) yerel halkın bir destinasyonun turizm potansiyeli algıları ve turizme bakış açılarının neler olduğu üzerine odaklanılmıştır.

Önceki çalışmalarda mevcut literatür kapsamında yerel halkın turizmin etkilerine ve turizme karşı tutumlarına yönelik bulgulardan hareketle turizm gelişimine verilen destek arasında hipotetik bir ilişki kurularak sonuca gidilmekte ve destinasyon planlamasına ve turizmin sürdürülebilirliğine yönelik stratejiler geliştirilmek istenmektedir. Sürdürülebilir turizm gelişimi için yerel halkın desteğinin ve turizme yönelik algısının olumlu olması gerektiği ilgili literatürde net bir şekilde ifade edilmektedir (Ramchander, 2004; Jurowski vd. 1997; Yoon vd. 2000). Nitekim yerel halkın turizmden beklentilerinin turizm gelişimine yönelik verdikleri destek üzerinde etkisinin olduğuna yönelik gerçekleştirilen çalışmalarla birlikte turizmin etkilerine yönelik algıların da turizm desteği üzerinde anlamlı etkisi olduğunun ortaya çıktığı çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmalara bakıldığında sosyal değişim teorisi, fayda-zarar dengesi, sosyal temsiliyet teorisi gibi birçok teorik temellere dayandırılarak gerçekleştiği görülmektedir. Çoğunlukla sosyal değişim teorisine (Ap, 1992) temelinde yapılan araştırmalarda yerel halkın turizme olan desteğinin ve turizmden olumlu ve olumsuz beklentilerinin turizm gelişiminde önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır (Getz, 1994; Vargas-Sanchez vd. 2009).

Araştırma geliştirmekte olan destinasyonlarda yaşayan ve en önemli turizm paydaşlarından biri olan yerel halkın destinasyonlarının turizm potansiyeline ilişkin algılarının ölçülmesi ve bu algıların bölgede turizmin daha fazla gelişmesinin yerel halk tarafından desteklenmesini nasıl etkilediği ortaya koymayı amaçlamaktadır. İlgili alanyazın incelendiğinde geliştirmekte olan bölgelerde yerel halkın turizm potansiyeli algısı üzerine yapılan araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu anlamda bu araştırmanın Çorum ili örneğinde geliştirmekte olan turizm destinasyonlarında yerel halkın bölgenin turizm potansiyeline ilişkin algılarının hangi alt faktörlerle şekillendiğinin tespit edilmesi, mevcut algılarının ölçülmesi ve destekleme düzeylerini geliştirecek şekilde yerel halkta bir turizm potansiyeli algısının nasıl oluşturulabileceğine dair destinasyon yönetim örgütlerine yararlı bilgiler sunacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Önemli turizm potansiyeline sahip olan Çorum ili Anadolu'nun iç kesimlerini Karadeniz kıyılarına bağlayan yollar üzerinde konumlanan, tarihin ilk organize devleti Hititlerin başkenti Hattuşaş'a ev sahipliği yapmış, Roma, Selçuklu, Osmanlı ve

Cumhuriyet dönemlerinde yerleşim alanı olma özelliğini devam ettirmiş Türkiye'nin Karadeniz bölgesinde yer alan bir ildir (Günay, 2007). Günümüzden yedi bin yıl öncesine ait kültürel verilere rastlanan Çorum'da, ilk organize devleti kuran Hititlerin ilk başkenti Hattuşaş Anadolu'nun kalbinde, UNESCO tarafından dünya kültür mirası listesine alınmış kültürel değerlerden biri olma özelliğine sahiptir (Kodaş ve Eröz, 2012). Bunun yanında 28 adet arkeolojik sit alanı, beş tümülüs ve iki kaya mezarını barındıran (Günay, 2007) Çorum'da alternatif turizm türleri de yaygın olarak yapılmaktadır (www.corum.ktb.gov.tr). Sahip olduğu tabiat parkları (Kargı Abdullah Yaylası Tabiat Parkı, Çatak Tabiat Parkı, Sıklık Tabiat Parkı), yaylaları (Kargı yaylası; Abdullah Yaylası, Bayat Kunduzlu ve Kuşçaçimeni Yaylaları; İskilip Yaylası, Osmancık Başpınar Karaca Yaylaları), şelaleleri ve diğer soyut ve somut kültürel miras öğeleri ile önemli bir turizm merkezi konumundadır (https://corum.ktb.gov.tr/). Genel olarak değerlendirildiğinde birçok doğal, tarihi ve kültürel mirasa sahip olan Çorum ilinde turizm çekiciliklerinin çok fazla olduğu ve doğru yatırımlar ve plan ve politikalar ile turizmin geliştirilmesi mümkün görünmektedir. Dolayısıyla bu araştırma, henüz gelişmekte olan Çorum turizm destinasyonunun potansiyelinin önemli turizm paydaşlarından biri olan yerel halkın nezdinde incelenmesi amacı taşımaktadır. Bu doğrultuda alternatif turizm destinasyonlarında yaşayan yerel halkın turizm potansiyeli algılarını ölçmek için geliştirilen iki çalışmada yer alan ölçekler temel alınarak (Yan, Gao ve Zhang, 2017; Oban ve Gündüzoğlu, 2017) oluşturulan 26 maddeden oluşan *yerel halkın turizm potansiyeli algısı ölçeği*; yerel halkın turizm gelişimini destekleme düzeylerini ölçmek için ise daha önceki çalışmalarda Çorum iline benzer özellikler taşıyan gelişmekte olan turizm destinasyonlarında yerel halkın turizm gelişimini destekleme düzeylerini ölçmek için geliştirilen (Jaafar vd., 2015; Stylidis vd. (2014) Latkova ve Vogt, 2012; Wang ve Pfister, 2008) araştırmalarda kullanılan ölçekler temel alınarak yerel halkın turizm gelişimini destekleme düzeyi ölçekleri oluşturulmuştur. Geliştirilen ölçeklerin kapsam geçerliliğinin sağlanması için turizm alanında doktora unvanı bulunan beş akademisyenden uzman görüşü alınmış ve beşli Likert tipi (1-Kesinlikle Katılmıyorum; 5- Kesinlikle Katılıyorum) 26 maddeden oluşan *yerel halkın turizm potansiyeli algısı* ve beş maddeden oluşan *yerel halkın turizm gelişimini destekleme düzeyi* ölçekleri geliştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Çorum İlinde en az iki yıldır ikamet etmekte olan yerel halk oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme yöntemiyle, Mart-Haziran 2019 tarihleri arasında araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden en az iki yıldır bölgede ikamet eden yerel halktan 250 kişiden veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler üzerinde veri setinin geçerliliğinin ve güvenilirliğinin test edilmesi amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiş, daha sonra yerel halkın bölgenin turizm potansiyeline ilişkin algılarının turizm gelişimini destekleme düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla turizm potansiyeli algısı boyutları bağımsız değişkenler, turizm gelişimini destekleme düzeyleri ise bağımlı değişken olarak tanımlanarak çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırma bulguları katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular, araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik ve geçerlilik analizi bulguları, tanımlayıcı istatistikler ve turizm potansiyeli algısı boyutlarının turizm gelişimini destekleme düzeyi üzerindeki etkisini gösteren çoklu regresyon analizi bulgularına ilişkin olmak üzere toplamda 4 tablo halinde raporlanmıştır.

Araştırmaya katılan yerel halkın demografik özellikleri incelendiğinde çoğunluğunun kadın (%58), evli (%67) ve üniversite mezunu ve üzeri bir diplomaya sahip olanlardan oluştuğu (%57) görülmektedir. Yaşları 18 ile 78 arasında değişirken ortalama yaşları 42'dir. Katılımcılar bölgede en az iki yıl ikamet eden, ortalama da 32 yıldır Çorum'un yerlisi olan kişilerden oluşmaktadır. Aylık olarak elde ettikleri gelir düzeyleri açısından incelendiğinde gelirlerinin 800 TL ile 10,000 TL arasında değiştiği, ortalama gelirlerinin ise aylık 2591 TL olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Demografik Özellikler

CİNSİYET	N	%	EĞİTİM DÜZEYİ	N	%
ERKEK	104	42	İLKOKUL	71	28
KADIN	146	58	ORTAOKUL	26	10
TOPLAM	250	100	LİSE	56	22
MEDENİ DURUM	N	%	ÖNLİSANS	33	13
EVLİ	168	67	LİSANS	56	22
BEKÂR	82	33	YÜKSEK LİSANS	56	22
TOPLAM	250	100	TOPLAM	200	100

	Min.	Maks.	Ortalama	Std. Sap.
Yaş	18	78	42	12,48
İkamet süresi	2	78	31,78	14,68
Gelir	800	10000	2591	1288,93

Tablo 1'de demografik özellikleri açıklanan örneklemden elde edilen veriler üzerinde öncelikle verilerin normal dağılıp dağılmadığının tespit edilmesi için çarpıklık ve basıklık değerleri analiz edilmiş, değerlerin +-2 arasında olduğu görüldüğünden normal dağılım varsayımı sağlanmıştır (Field, 2009). Daha sonra araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerliliğinin ve güvenilirliğinin tespit edilmesi için faktör analizi ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracının içerisinde kullanılan 26 maddelik yerel halkın turizm potansiyeli algısı ölçeğine ilişkin açımlayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizi bulguları incelendiğinde (Tablo 2), özdeğeri 1'den büyük beş faktör yapısının ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Ölçekte yer alan 23 numaralı madde hiçbir faktör altında yeterli faktör yükü (>0,50) almadığından ölçekten çıkarılmıştır (Hair vd., 2010). Aynı boyut altında toplanan ölçek ifadeleri

değerlendirilerek bölgenin genel turizm kaynaklarının turistik çekicilik potansiyeline ilişkin algularını temsil eden ifadelerin yer aldığı boyut "*turizm çekicilikleri*" boyutu; bölgede turistlerin daha nitelikli vakit geçirmelerini sağlayacak ve bölgeden hatıra olarak alabilecekleri alışveriş ve eğlence hizmetlerinin durumuna ilişkin alguları ölçen ifadelerin yer aldığı boyut "*alışveriş ve eğlence*" boyutu; ticari işletmeler tarafından turistlere yönelik sunulan konaklama, yiyecek içecek, rehberlik gibi hizmetlere ilişkin alguları ölçen ifadelerin yer aldığı boyut "*turistik ürün ve hizmetlerin durumu*"; Çorum ilinin turistler için sunduğu değerlere ve bunların fiyat düzeylerine ilişkin alguları ölçen ifadelerin yer aldığı boyut "*fiyat-performans*" boyutu; son olarak Çorum ilinin genel özelliklerine ilişkin maddelerin yer aldığı boyuta "*İlin genel imajı*" boyutu şeklinde adlandırılmıştır. Açılanan varyans değerleri incelendiğinde bu 5 faktörlü yapının yerel halkın turizm potansiyeli algısında oluşan varyansın %71,28'ini açıkladığı görülmektedir. Güvenilirlik değerleri incelendiğinde tüm faktör boyutlarının ve ölçeğin bütün olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğu tespit edilmiştir (Cronbach Alpha>0,80).

Tablo 2. Yerel Halkın Turizm Potansiyeli Algısı Ölçeği Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Değişkenler/İfadeler	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans	Cronbach Alpha	Ort.	Std. Sapma
Turistik Çekicilikler		4,904	18,862	0,853	4,37	0,79
Çorum'a yönelik turizm aktiviteleri son zamanlarda artış göstermektedir.	0,691				3,21	1,35
Çorum ilinin kültürel kaynakları turizm aktiviteleri için uygundur.	0,827				4,36	0,99
Çorum ilinin turistik çekiciliği olan doğal kaynakları bulunmaktadır.	0,761				4,65	0,64
Çorum ilinde turistik açıdan değere sahip köklü bir tarihi geçmişi bulunmaktadır.	0,686				4,73	0,54
Çorum ilinde bölgeye özgü geleneksel hayat tarzı korunmaktadır.	0,661				4,62	0,76
Çorum ili kendine has bir ambiyansa sahiptir.	0,691				4,58	0,81
Bölgedeki insanlar Çorum ili turizm potansiyelinin farkındadır.	0,827				4,20	1,26

Alışveriş ve Eğlence Olanakları		3,886	14,947	0,897	4,71	0,60
<i>Bölgede turistlerin eğlence ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri alanlar bulunmaktadır (Kafe, tiyatro, konser vb. etkinlik alanları)</i>	0,686				4,57	0,91
<i>Bölgede turistlerin satın alabileceği özgün yerel ürünler bulunmaktadır (El işleri, hediyelik eşyalar, halı, çömlek vb.)</i>	0,801				4,74	0,62
<i>Bölgede turistik alışveriş için uygun işlenmiş/işlenmemiş yiyecekler ve ürünler mevcuttur (tarhana, leblebi, bal, reçel vb.)</i>	0,799				4,75	0,62
<i>Turistlerin için Çorum ilinin çekiciliğini arttıracak festival, konser, panayır vb. etkinlikler düzenlenmektedir.</i>	0,790				4,78	0,56
Turizm Ürün ve Hizmetlerinin Durumu		3,843	14,783	0,920	4,05	1,11
<i>Turistlerin beslenme ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli olanaklar mevcuttur.</i>	0,812				3,92	1,32
<i>Turistlerin deneyimlerini geliştirecek yerinde rehberlik hizmetleri sunulmaktadır.</i>	0,852				3,87	1,35
<i>Turistlerin ihtiyaç duyabilecekleri bilgileri alabilecekleri materyaller (broşur, ilan haritalar vb) ve turist bilgilendirme ofisleri (touristinfo) bulunmaktadır.</i>	0,837				4,05	1,29
<i>Çorum ilinde turistler için uygun konaklama olanakları bulunmaktadır.</i>	0,883				4,01	1,32
<i>Bölgede turistik alışverişler için uygun pazarlar ve dükkânlar bulunmaktadır.</i>	0,703				4,40	1,09
Fiyat-Performans		3,174	12,208	0,853	4,34	0,63
<i>Çorum ili yakınlarında turistlerin ziyaretlerini zenginleştirebilecek çekicilikler bulunmaktadır.</i>	0,690				4,50	0,93
<i>Çorum ili ve yaylaları turistlerin ayırdıkları zaman ve paraya değecek bir deneyim sunabilir.</i>	0,616				4,35	1,04
<i>Çorum ili estetik değere sahiptir.</i>	0,579				4,56	0,83
<i>Çorum iline erişim kolaydır.</i>	0,534				4,20	1,17
<i>Çorum ilinde turistlerin bir günden daha uzun süre kalmalarına sağlayacak imkânlar bulunmaktadır.</i>	0,642				4,15	1,20
<i>Yukarıda belirtilenlerin dışında turistlerin ilgisini çekebilecek başka çekicilikler de bulunmaktadır.</i>	0,523				4,45	0,98
İlin genel İmajı		2,867	11,028	0,898	4,79	0,45
<i>Çorum ili dost canlısı bir yerel halka sahiptir.</i>	0,765				4,80	0,49
<i>Çorum ili güvenli bir yerdir.</i>	0,874				4,79	0,50
<i>Çorum ili ve yaylaları temizdir.</i>	0,848				4,80	0,50

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Değeri 0,888; $\alpha = 0,932$; Bartlett's Test of Sphericity= 5391,306; $p < ,000$.

Yerel halkın turizm potansiyeline ilişkin algıları ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu tespit edildikten sonra ifadelerin tanımlayıcı istatistikleri hesaplanarak Tablo 2'e eklenmiştir. Tanımlayıcı istatistik bulgularında gerek ifadelerde gerekse faktör boyutlarında yerel halkın bölgenin turizm potansiyeline ilişkin yüksek bir algısının olduğu görülmektedir. Boyutlar itibariyle değerlendirildiğinde en yüksek algının ilin

genel imajına ilişkin olduğu (4,79); bunu sırasıyla alışveriş ve eğlence olanakları (4,71), ilin kültürel, doğal ve tarihi turistik çekiciliklerinin durumu (4,37), fiyat performans (4,34) ve ilde sunulan turistik ürün ve hizmetlerin durumuna ilişkin algıların (4,05) takip ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 3. Yerel Halkın Turizm Gelişimini Destekleme Düzeyi Ölçeği Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri Sonuçları

Değişkenler/İfadeler	Faktör Yüklü	Öz Değer	Açıklanan Varyans	Cronbach Alpha	Ort.	Std. Sapma
Yerel Halkın Turizm Gelişimini Destekleme Düzeyleri		3,088	61,751	0,844	4,32	0,80
<i>Genel olarak bölgemizdeki turizm gelişiminden memnunum.</i>	,852				4,33	0,77
<i>Mevcut turizm gelişimini destekliyorum.</i>	,779				4,32	0,84
<i>Bölgemizde turizmin daha fazla gelişmesini destekliyorum.</i>	,771				4,28	0,80
<i>Turizmin daha gelişmesi için kamu kuruluşlarının finansman, tanıtım ve teşvik uygulamaları yapmalarını istiyorum.</i>	,764				4,32	0,81
<i>Bölgemize daha fazla turist gelmesini istiyorum.</i>	,760				4,38	0,77

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Değeri 0,854; $\alpha=0,844$; Bartlett's Test of Sphericity= 466,588; $p<,000$.

Yerel halkın Çorum ilinde turizm gelişimini destekleme düzeylerini ölçmek için sorulan beş maddelik ölçeğin verileri üzerinde gerçekleştirilen faktör analizi ve güvenilirlik analizi sonuçları incelendiğinde ölçeğin tek faktörlü bir yapıda olduğu (özdeğer=3,088); tüm ifadelerin faktör yüklerinin referans değerlere uygun olduğu ($>0,50$) ve gelişimini destekleme ölçeğinin yerel halkın turizmi destekleme düzeylerinde oluşan varyansın %61,75'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Güvenilirlik değerlerine göre de ölçek oldukça güvenilir (Cronbach Alpha=0,844) bulunmuştur. Tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde ise benzer şekilde bölge halkının gerek mevcut gerekse gelecekte turizm gelişimine ilişkin yapılacak eylemleri büyük oranda destekledikleri ve bölgeye daha fazla turist gelmesine sıcak baktıkları sonucuna ulaşılmıştır (4,32).

Araştırmanın temel hipotezi olan yerel halkın bölgenin turizm potansiyeline ilişkin algılarının bölgede turizm gelişimini destekleme düzeyleri üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi amacıyla araştırmada çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiş ve araştırma bulguları Tablo 4'te raporlanmıştır.

Tablo 4. Turizm Potansiyeli Algısı Boyutlarının Turizm Gelişimi Destekleme Düzeyleri Üzerindeki Etkisi

Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayı		Standardize Edilmiş Kat.	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
(Sabit)	4,276	,020		209,650	,000
Alışveriş-Eğlence	-0,068	,028	-,102	-2,416	,016
Turistik Ürün ve Hizmetler	0,071	,027	,108	2,638	,009
Turizm Çekicilikleri	0,428	,028	,648	15,409	,000
Fiyat-Performans	0,198	,032	,300	6,229	,000
İlin Genel İmajı	0,010	,025	,015	,393	,694

Bağımlı Değişken: Turizm Gelişimini Destekleme Düzeyi; $R^2 = ,762$; $F = 160,093$; $p = ,000$.

Tablo 4 incelendiğinde yerel halkın bölgede turizm gelişimini destekleme düzeylerinde oluşan varyansın %76,2'sinin halkın bölgenin turizm potansiyeline ilişkin algılarına göre şekillendiği görülmektedir. İlin genel imajının turizm gelişimini destekleme düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmazken, en yüksek pozitif etkiye sahip olan boyutun turizm çekiciliklerine ilişkin algı olduğu ($\beta = 0,428$; $p = 0,000$); sırasıyla fiyat-performans ($\beta = 0,198$; $p = 0,000$); turistik ürün ve hizmetlere ilişkin algıların ($\beta = 0,071$; $p = 0,000$) takip ettiği görülmektedir. Alışveriş ve eğlence olanakları arttığında ise bölgede turizm gelişimine ilişkin algıda küçük bir azalma olduğu tespit edilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Destinasyon planlaması yapılırken yerel halkın görüşleri doğrultusunda altyapı-üstyapı ile ilgili eksikliklerin belirlenmesi, bölgeye yönelik turizm potansiyelinin mevcut durumu ve yerel halkın turizme olan desteği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu anlamda destinasyon paydaşlarından biri olan yerel halk bölge turizminin gelişmesinde önemli bir paydaş olarak görülmektedir (Jamal ve Getz, 1995). Yerel halkın destinasyona yönelik turizm algılarının belirlenmesi turizmde elde edilecek faydayı maksimize etmede ve aynı zamanda turizme olan yerel halkın desteği bölgedeki turizmin gelişmesi konusunda destinasyon yönetim ve pazarlama uygulayıcılarına önemli avantajlar sağlayacaktır (Prayag vd. 2013). Aksi takdirde yerel halkın turizme ve turiste bakış açısı, turizmin o destinasyondaki gelişim sürecinde doğrudan etkiye sahip olduğu göz önüne alındığında, yerel halkın turizme ve turiste yönelik olumlu yaklaşımlarının bulunmadığı, turizm faaliyetlerini yeterince desteklemediği bir destinasyonda turizm gelişiminin ve turizmde sürdürülebilirliğinin sağlanması sektöre uğrayacaktır (Dilek, Çoban ve Harman, 2017).

Yerel halkın turizm potansiyeli algısının Çorum örneğinde ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bu çalışmada ilgili alanyazında mevcut çalışmalardaki ölçeklerden uyarlanan turizm potansiyeli algısı ve turizmi destekleme düzeyleri ölçeklerinin öncelikle güvenilirlik ve geçerlilik analizleri gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerin güvenilirliği ve geçerliliği sağlandıktan sonra ortaya çıkan Çorum'un turizm potansiyel algı boyutları turistik çekicilikler, alışveriş ve eğlence olanakları, turizm ürün ve hizmetlerinin durumu, fiyat-performans ve ilin genel özellikleri başlıkları altında toplanmış, bu boyutların yerel halkın bölgede turizm gelişimini destekleme düzeyleri üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Çalışmanın sonuçları incelendiğinde yerel halkın Çorum iline ait turizm potansiyeli algısının yüksek olduğu ve bu algının turizm gelişimini destekleme düzeylerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yerel halkın turizm potansiyeli algısı boyutlarından bölgede turizm gelişimini destekleme düzeyi üzerinde en yüksek etkiye sahip olan boyutun bölgenin turistik çekiciliklerine ilişkin algılarının olduğu görülmektedir. Bu durum bir destinasyonun turizm gelişiminin yerel halk tarafından desteklenmesi isteniyorsa, öncelikle destinasyon yönetim örgütlerinin ve planlayıcıların yerel halkın bölgenin sahip olduğu turistik çekicilikler konusunda bilgilendirilmesini sağlamaları ve gerçekten de bölgenin değerli turistik çekiciliklere sahip olduğuna dair bir algı yaratmaları gerekliliğine işaret etmektedir. Turistik çekiciliklerin yanında yerel halkın bölgede turizm için üretilen mal ve hizmetlerin niteliklerine ilişkin bilgilendirilmelerinin ve turistler açısından da hem fiyat hem de değer/fayda olarak talep edilebilecek bir turizm destinasyonu olduklarına dair algılarının geliştirilmesinin, destekleme düzeylerini geliştirmede anlamlı bir pozitif etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada alışveriş ve eğlence olanakları boyutunun yerel halkın turizm gelişimini destekleme düzeylerini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum muhafazakâr bir kültüre sahip olan Çorum ilindeki yerel halkın dışarıdan gelecek turistlere yönelik düzenlenecek olan konserler, festivaller gibi eğlence organizasyonlarının kültürlerine uyumlu olmayacağını ve alışveriş imkanlarının gelişmesiyle daha çok küçük ölçekli işletmelerin bulunduğu ilde yerel halkın büyük ölçekli şirketlerle rekabet edemeyeceklerini ve pazar paylarını kaybedeceklerini düşünmeleri nedeniyle gerçekleşmiş olabilir. Pozitif ayrımcılık yapılarak bölgede yerel girişimcilerin alışveriş ve eğlence alanında yapılacak olan yatırımlarda teşvik edilmesiyle bu durum çözülebilir (Çakır ve Doğan, 2019). Bu durum alanyazında da gözlemlenen bir durumdur. Bir destinasyona gelen turistlerin sayısının artması, turistlere yönelik eğlence organizasyonlarının sık sık düzenlenmesi neticesinde turizmin kalabalıklaşmaya, çevre ve gürültü kirliliğinin oluşmasına, fiyatlarda artışlara, suçların ve uyuşturucu kullanımının artmasına ve trafik yoğunluklarının yaşanmasına neden olabileceği farklı çalışmalarda vurgulanmaktadır (Korkmaz, 1996; Çavuş ve Tanrısevdi, 2003; Tayfun ve Kılıçlar, 2004; Deery, Jago ve Fredline, 2012; Latkova ve Vogt, 2012; Jaafar vd. 2015). Gelişen turistik destinasyonlarda turizmin olumsuz etkilerini hisseden

yerel halk, bölgenin taşıma kapasitesinin aşılmasıyla turizme verdikleri desteklerinde azalmasının görülmesi kaçınılmaz olacak hatta turist-fobi hareketinin başlamasına bile neden olabilecektir. Nitekim Amsterdam Venedik, Barcelona, Madrid birçok popüler turizm destinasyonlarında aşırı turizm olgusunun ortaya çıkmasıyla bu destinasyonlarda yerel halkın turiste bakış açısında olumsuz bir değişimin olduğu görülmektedir.

Turizme yönelik potansiyel değerlendirme çalışmalarına bakıldığında destinasyonlarda daha çok paydaş analizi, turistlerin değerlendirmeleri, uzman değerlendirmeleri, SWOT analizi gibi metodolojik yaklaşımların yoğun olduğu (Yan, Gao ve Zhang, 2017) görülmektedir. Aynı zamanda yerel halkın bir destinasyonun turizmin potansiyeline yönelik alguların neler olduğu, eksikliklerin tanımlanması ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik nelerin yapılması gerektiği gibi araştırma problemleri kurgulanmaktadır. Örneğin Doğan ve Üngüren (2012) Isparta ili turizm potansiyeli ve Isparta halkının turizme bakış açısını belirlemek için gerçekleştirdikleri çalışmada; yerel halkın Isparta'nın turizmde önemli bir potansiyele sahip olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır. Bunun yanı sıra turizmdeki eksiklikleri yerel halkın bakış açısıyla değerlendirmeye çalışmışlardır. Bu çalışmada ise daha çok yerel halkın turizm potansiyel alguların belirlenmesine yönelik bir kurgu oluşturulmuş, diğer bir ifade ile yerel halkın Çorum'un turizm potansiyelin farkındalığı saptanmaya çalışılmıştır. Turizme verilen destek üzerinde olumlu etkisi olan mevcut turizm potansiyelin yerel halkın gözünde güçlü olduğu ve dolayısıyla destinasyon yönetim örgütlerinin turizm gelişim stratejileri oluştururken yerel halkın katılımını sağlanması gerektiği görüşünü destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada uyarlanan turizm potansiyel algısı ölçeği ile diğer gelişmekte olan turizm destinasyonlarında da uygulanabilirliği açısından literatüre metodolojik açıdan katkı getireceği öngörülmektedir. Bunun yanı sıra gelecek araştırmalar ile paydaş analizi, SWOT analizine dayanan çalışmalar yapılabilir. Ayrıca bu çalışmada yalnızca yerel halkın turizm potansiyel algıları ölçülmüş, başka çalışmalar ile turistler tarafından Çorum ilinin turizm potansiyeli algularının da ortaya çıkarılması ile bu çalışmanın sonuçları karşılaştırılabilir. Destinasyon yönetim örgütleri açısından da bu anlamda destinasyon plan ve politikaların belirlenmesinde daha başarılı sonuçlar alınabilir.

KAYNAKÇA

- Akova, O. (2006). Yerel halkın turizmin etkilerini algılamalarına ve tutumlarına yönelik bir araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi (AID)*, 1(2), 77-109.
- Anderson, G. (2007). The living heritage survey of the designated buffer zone of the Ukhahlamba Drakensberg world heritage site. Unpublished Report. Howick, Ezemvelo KZN Wildlife.
- Ap, J. (1992). Residents' perceptions on tourism impacts. *Annals of tourism Research*, 19(4), 665-690.

- Araboğa, Y. (2018). Bitlis ilinin turizm potansiyeli ve yerel halkın turizm olgusuna bakış açısı. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.
- Bassey, B. E. (2015). Transforming the Nigeria tourism industry through tourism entrepreneurial development. *African Journal of Business Management*, 9(15), 569-580.
- Chhabra, D. (2019). Smart sustainable marketing of the world heritage Sites: Teaching new tricks to revive old brands. In *Sustainable tourism: Breakthroughs in research and practice* (pp. 207-227). IGI Global.
- Çakır, O., & Dogantan, E. (2019) *Local Tourism Entrepreneurship and Entrepreneurial Climate: The Case of İğneada, Kırklareli*. *Interdisciplinary Public Finance, Business and Economics Studies*, 339-346.
- Çavuş, S., & Tanrisevdi, A. (2003). Resident's Attitudes Toward Tourism Development: A Case Study in Kusadası, Turkey. *Tourism Analysis*, 7(3-4), 259-269.
- Çiçek, D., & Sarı, Y. (2018). Yerel halkın turizme olan desteği: Türkiye'deki sakin şehirler üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 29(2), 185-196.
- Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2020). Erişim adresi: <https://corum.ktb.gov.tr/>
- Deery, M., Jago, L., & Fredline, L. (2012). Rethinking social impacts of tourism research: A new research agenda. *Tourism Management*, 33(1), 64-73.
- Dilek, S. E., Çoban, Ö., & Harman, S. (2017). Hasankeyf Halkının Turizmin Gelişimine Yönelik Tutumu. *TURAR Turizm & Araştırma Dergisi*, 6(2), 59-72.
- Doğan, H., Üngüren, E. (2012). Yerel Halkın Isparta Turizmine Yönelik Görüşleri Üzerine Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 103-122
- du Cros, H. (2001). A new model to assist in planning for sustainable cultural heritage tourism. *International Journal of Tourism Research*, 3(2), 165-170.
- Duran E., Özkul E. (2012). Yerel Halkın Turizm Gelişimlerine Yönelik Tutumları: Akçakoca Örneği Üzerinde Bir Yapısal Model, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(2), 500-520.
- Ekici, R., & Çizel, B. (2014). Yerel halkın turizm gelişimi desteğine ilişkin tutumlarının destinasyonların gelişme düzeylerine göre farklılıkları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3), 73-87.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: SAGE.
- Gannon, M., Rasoolimanesh, S. M., & Taheri, B. (2020). Assessing the mediating role of residents' perceptions toward tourism development. *Journal of Travel Research*.
- Getz, D. (1994). Residents' attitudes towards tourism: A longitudinal study in Spey Valley, Scotland. *Tourism management*, 15(4), 247-258.

- Gursoy, D., Chi, C. G., & Dyer, P. (2010). Locals' attitudes toward mass and alternative tourism: The case of Sunshine Coast, Australia. *Journal of Travel Research*, 49(3), 381-394.
- Gursoy, D., Jurowski, C., & Uysal, M. (2002). Resident attitudes: A structural modeling approach. *Annals of tourism research*, 29(1), 79-105.
- Gursoy, D., Ouyang, Z., Nunkoo, R., & Wei, W. (2019). Residents' impact perceptions of and attitudes towards tourism development: A meta-analysis. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 28(3), 306-333.
- Günay, S. (2007). Gelişmekte olan Çorum turizmi: büyük potansiyel, yetersiz tanınırlık ve umut veren turist tatmini. *Ege Coğrafya Dergisi*, 16(1-2), 87-101.
- Gündüz, S. (2018). Yerel Halkın Turizm Algısını Belirlemeye Yönelik Alternatif Bir Ölçek Geliştirme: Karataş Destinasyonu Örneği. *Journal of Yaşar University*, 13(52), 343-357.
- Hair, J. F., Black, B., Babin, B. J., ve Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th Edition). Pearson Global Edition.
- Hussain, K., Ali, F., Nair, P. K., Ragavan, N. A., & Nair, V. (2019). Perceived impacts and residents' support for tourism development in Port Dickson, Malaysia. *Turizam: Međunarodni Znanstveno-Stručni Časopis*, 67(4), 351-364.
- Jaafar, M., Noor, S. M., & Rasoolimanesh, S. M. (2015). Perception of young local residents toward sustainable conservation programmes: A case study of the Lenggong World Cultural Heritage Site. *Tourism Management*, 48, 154-163.
- Jamal, T. B., & Getz, D. (1995). Collaboration theory and community tourism planning. *Annals of Tourism Research*, 22(1), 186-204.
- Jurowski, C., & Gursoy, D. (2004). Distance Effects on Resident's Attitudes Toward Tourism. *Annals of Tourism Research*, 31(2), 296-312.
- Jurowski, C., Uysal, M., & Williams, D. R. (1997). A theoretical analysis of host community resident reactions to tourism. *Journal of travel research*, 36(2), 3-11.
- Kodaş, D., & Sü Eröz, S. (2012). Kırsal turizm ile kültürel turizmin bütünleşmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2012(1), 169-174.
- Korkmaz, S. (1996). Turizmin Ekonomik ve Sosyal Etkileri, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi Mecmuası, 46, 391-417.
- Látková, P., & Vogt, C. A. (2012). Residents' attitudes toward existing and future tourism development in rural communities. *Journal of Travel Research*, 51(1), 50-67.
- Lee, T. H. (2013). Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development. *Tourism management*, 34, 37-46.

- Murphy, P. E., & Murphy, A. E. (2004). *Strategic management for tourism communities: Bridging the gaps*. Clevedon: Channel View Publications.
- Oban, R. Ç., & Gündüzoğlu, H. A. G. (2017). The perception of local people about the tourism potential in Ulubey canyon (Uşak province). *Journal of Human Sciences*, 14(2), 2078-2089.
- Prayag, G., Hosany, S., Nunkoo, R., & Alders, T. (2013). London residents' support for the 2012 Olympic Games: The mediating effect of overall attitude. *Tourism Management*, 36, 629–640.
- Ramchander, P. (2004) *Towards the Responsible Management of the Socio-Cultural Impacts of Township Tourism*, Phd Thesis. Pretoria: University of Pretoria.
- Ramkissoon, H., & Nunkoo, R. (2011). City image and perceived tourism impact: Evidence from Port Louis, Mauritius. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 12(2), 123-143.
- Sánchez Rivero, M., Sanchez Martin, J. M., & Rengifo Gallego, J. I. (2016). Methodological approach for assessing the potential of a rural tourism destination: An application in the province of Cáceres (Spain). *Current issues in tourism*, 19(11), 1084-1102.
- Shariff, N. M., & Tahir, S. (2020). Residents' attitudes toward impacts of tourism: A case study of Langkawi, Malaysia. *Malaysian Management Journal*, 7(2), 13-24.
- Sheng, J., & Lo, A. (2010). Evaluating the tourism potential of public museums in Hangzhou: A supply-side perspective. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 27(3), 287-305.
- Shohan, R., Toleuly, A., & Assadova, Z. K. (2012). Tourist potential and prospects of tourism industry of Kazakhstan. *Education and Science Without Borders*, 3(5), 34.
- Sinclair-Maragh, G., Gursoy, D., & Vieregge, M. (2015). Residents' perceptions toward tourism development: A factor-cluster approach. *Journal of Destination Marketing & Management*, 4(1), 36-45.
- Stylidis, D., Biran, A., Sit, J., & Szivas, E. M. (2014). Residents' support for tourism development: The role of residents' place image and perceived tourism impacts. *Tourism Management*, 45, 260-274.
- Tayfun, A., & Kılıçlar, A. (2004). Turizmin sosyal etkileri ve yerel halkın turiste bakışı. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-17.
- Telfer, D. J. (2002). The evolution of tourism and development theory. *Tourism and development: Concepts and issues*, 35-80.
- Tosun, C. (2002). Host perceptions of impacts: A comparative tourism study. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 231-253.

- Vargas-Sanchez, A., Porras-Bueno, N., de los Ángeles Plaza-Mejía, M. (2011). Explaining residents' attitudes to tourism: Is a universal model possible?. *Annals of Tourism Research*, 38(2), 460-480.
- Wan, Y. K. P. (2013). A comparison of the governance of tourism planning in the two Special Administrative Regions (SARs) of China–Hong Kong and Macao. *Tourism Management*, 36, 164-177.
- Wang, Y. & Pfister, R. (2008). Residents' attitudes toward tourism and perceived personal benefits in a rural community, *Journal of Travel Research*, Vol. 47 No. 1, 84-93.
- Yan, L., Gao, B. W., & Zhang, M. (2017). A mathematical model for tourism potential assessment. *Tourism Management*, 63, 355-365.
- Yoon, Y., Gursoy, D., & Chen, J. S. (2001). Validating a tourism development theory with structural equation modeling. *Tourism management*, 22(4), 363-372.